

VIVEs kommunetal 2023.1: Flere forældre vælger privatskoler – særligt i yderkommunerne

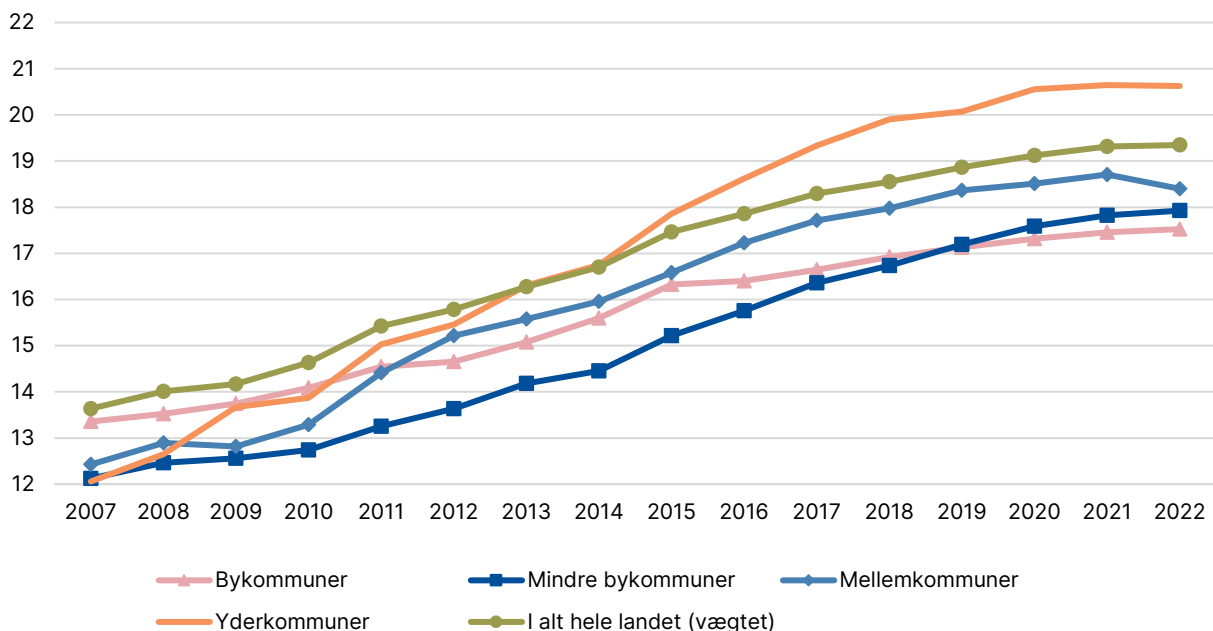
Flere elever går i privatskole. Tidligere var det især elever i større bykommuner, der gik i privatskole; i dag er det særligt elever fra yderkommuner.

Flere forældre vælger at sende deres børn i privatskole. Andelen af elever, der går i privatskole, er steget fra omkring 13,5 % i 2007 til omkring 19,5 % i 2022. Der er dog betydelige forskelle mellem kommunerne. I nogle kommuner går mere end hver tredje elev i privatskole; i andre kommuner er det under 5 % af eleverne. Stigningen i andelen af privatskoleelever ses især i yderkommuner og i kommunerne i Region Sjælland og Region Nordjylland. Den gennemsnitlige indkomst blandt borgerne i en kommune ser ikke ud til at have betydning for, hvor stor en andel af kommunens elever, der går i privatskole, eller hvor meget andelen er steget.

Især i yderkommunerne kommer flere elever i privatskole

Andelen af elever i privatskole er steget i alle typer af kommuner, men især i yderkommuner. (jf. figur 1). I 2007 var andelen af elever i privatskole mindst i yderkommuner; i 2022 er andelen størst i yderkommunerne. Lige omvendt forholder det sig med de større bykommuner. De havde i 2007 den højeste andel elever i privatskoler, men har i 2022 den laveste andel.

Figur 1. Andel privatskoleelever 2007-2022 opdelt på kommunetype (procent)

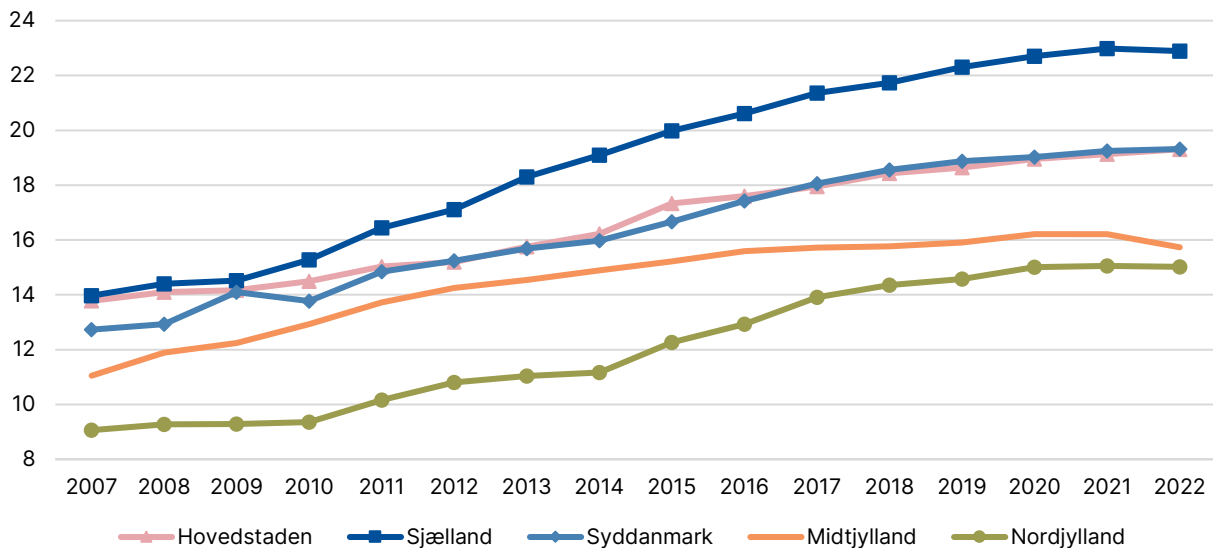
Anm.: Andel privatskoleelever er opgjort som antal elever i friskoler/private grundskoler i procent af det samlede antal elever i folkeskolen og friskoler/private grundskoler. Vægtet gennemsnit for hele landet. Uvægtede gennemsnit for de fire kommunetyper (hvor alle kommuner tæller lige meget).

Kilde: ECO-Nøgletal 2023, Danmarks Statistikbank (UDDAKT20) samt oplysninger om kommunernes fordeling på kommunetyper fra "Afrapportering fra Finansieringsudvalget, Økonomi- og Indenrigsministeriet 2018": https://im.dk/media/8178/afrapportering_fra_finansieringsudvalget_feb_2018_pdfa.pdf. "Yderkommuner" omfatter eksempelvis 30 kommuner, hvor den største by har under 30.000 indbyggere, og hvor en relativt stor del af borgerne har langt til en større by og/eller pendler til arbejde i en anden kommune.

Privatskoler har størst fremgang i kommunerne i Region Sjælland og Region Nordjylland

Andelen af børn i privatskole stiger mest i kommunerne i Region Sjælland og Region Nordjylland (jf. figur 2). Hvor gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i 2007 lå på niveau med kommunerne i Region Hovedstaden, så ligger privatskoleandelen i 2022 væsentligt over gennemsnittet for kommunerne i de andre regioner. Privatskoleandelen i de enkelte kommuner i 2022 fremgår af landkortet i figur 4 sidst i dette notat.

Figur 2. Udvikling i andel privatskoleelever 2007-2022 efter kommunens regionsplacering (procent)

Anm.: Andel privatskoleelever er opgjort som antal elever i friskoler og private grundskoler i procent af det samlede antal elever i folkeskolen og friskoler/private grundskoler. Uvægtede gennemsnit.

Kilde: ECO-Nøgletal 2023 og Danmarks Statistikbank (UDDAKT20).

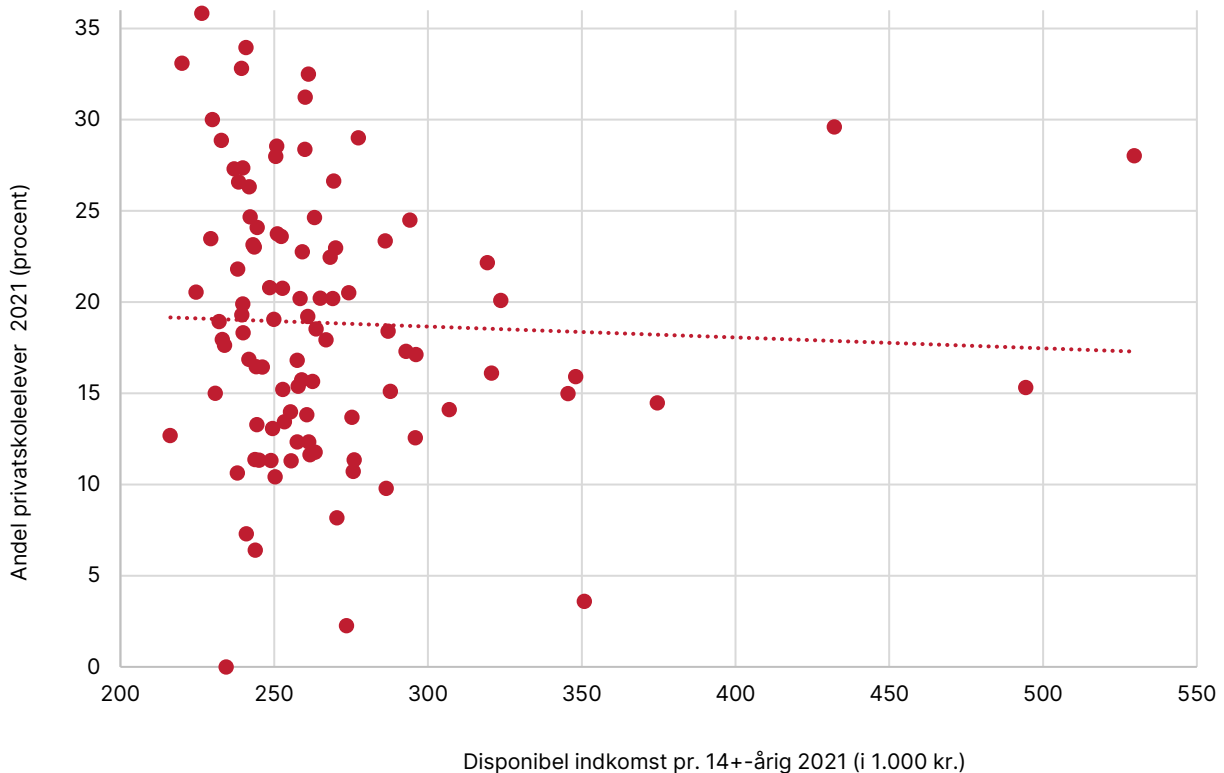
Borgernes indkomster forklarer ikke kommunale forskelle

Tidligere analyser har vist, at forældre til privatskoleelever i gennemsnit har en højere indkomst end forældre til elever i folkeskolen.¹ Borgernes indkomster ser dog ikke ud til at have betydning for, hvor stor en andel af en kommunes elever der går i privatskole. På kommuneniveau er der ikke sammenhæng mellem, hvor meget borgerne i gennemsnit har i indkomst, og hvor stor andel af eleverne i kommunen der går i privatskole (jf. figur 3 næste side). Der er heller ikke sammenhæng mellem, hvor meget borgernes indkomster er steget i den enkelte kommune i de seneste 10 år, og hvor meget andelen af børn i privatskole er steget i kommunen (tilsvarende analyse, ikke vist).

Forskellene mellem kommuner ser altså ud til at skulle tilskrives andre faktorer end borgernes indkomster. Tradition og historie kan spille ind, ligesom der på tværs af kommunerne kan være forskelle på, hvorfor forældrene vælger privatskole. I nogle kommuner kan det handle om forældrenes fravalg af elevsammensætningen på den lokale skole eller tilvalg af værdigrundlaget på privatskolen, mens det i andre kommuner kan være et spørgsmål om skolernes beliggenhed og afstanden til den nærmeste folkeskole. Stigningen i andelen af privatskoleelever i yderkommunerne giver således anledning til at overveje, om eventuelle skolelukninger i tyndt befolkede områder kan være en del af forklaringen på denne stigning. Det vil dog kræve nærmere analyser at svare på, hvad der kan forklare variationerne i privatskoleandelen på tværs af kommunerne og over tid.

¹ [Privatskolerne og det sociale ansvar \(vive.dk\)](#) og [Børn på fri- og privatskoler kommer i høj grad fra de mest ressourcestærke hjem \(ae.dk\)](#)

Figur 3. Sammenhæng mellem privatskoleandel og borgernes gennemsnitlige indkomst 2021

Anm.: Disponibel indkomst er opgjort i 2021-priser.

Kilde: ECO Nøgletal 2023 og Danmarks Statistikbank (UDDAKT20 og INDKP101).

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur, finansiering og befolkningssammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om folkeskoleområdet:

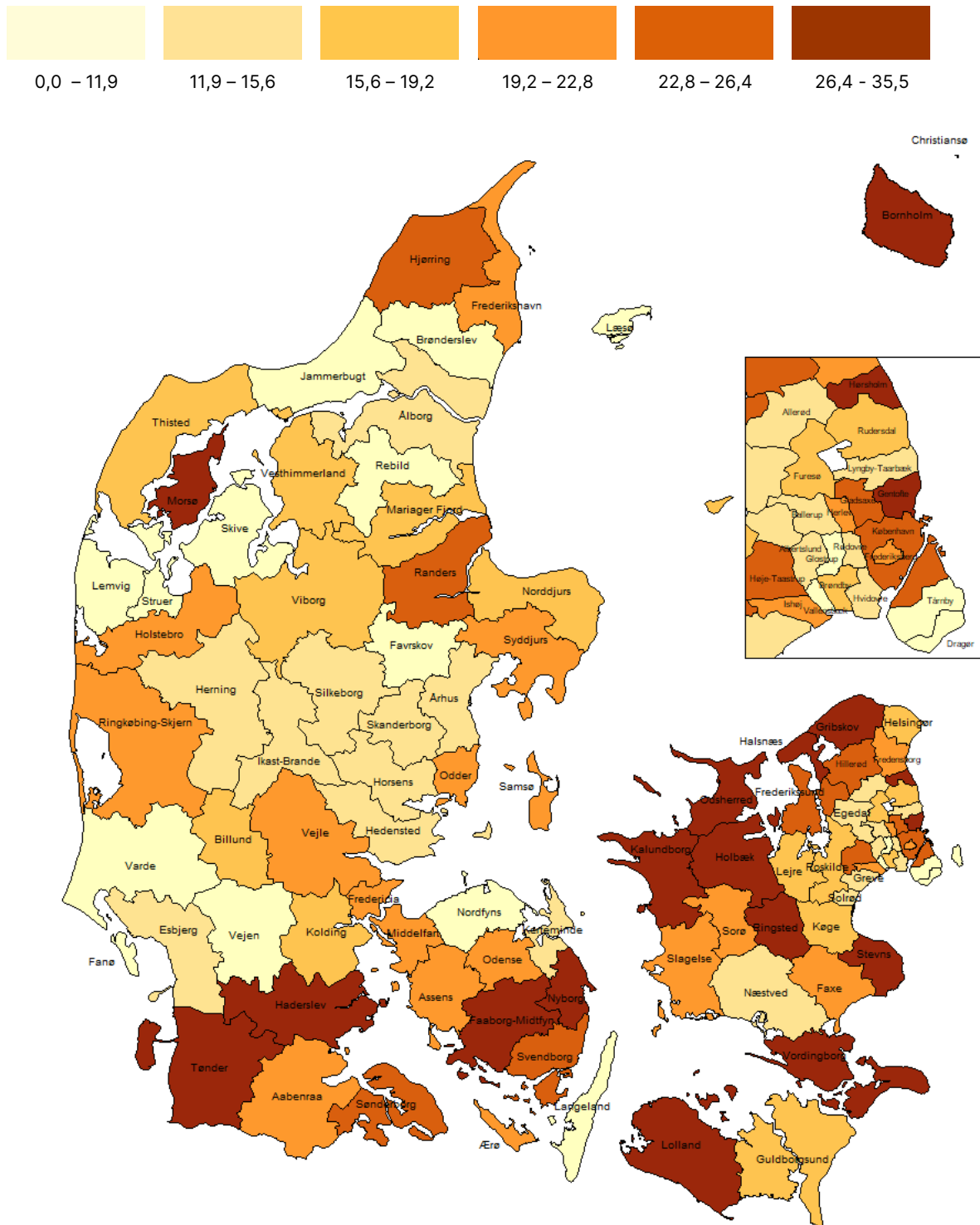
- Tabel 6.10 Folkeskolen – udgiftsnøgletal budget 2023
- Tabel 6.15 Nøgletal for folkeskolen 2022/2023
- Graf 6.12 Folkeskolen, udgiftsniveau 2017-2023

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Kurt Houlberg, professor i VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk eller Marianne Schøler Kollin, senioranalytiker i VIVE, tlf. 30 12 67 73, masm@vive.dk

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 4. Andel elever i privatskoler i procent af det samlede antal elever i grundskolen 2022 (i procent)

Kilde: ECO Nøgletal, <http://eco.vive.dk/landkort.asp>.